

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE

Predmet procedure je utvrđivanje tehničkih karakteristika vozila kategorije N1 koja su dobivena preinakom vozila kategorije M1. Ova procedura odnosi se na ispitivanje vozila N1 kategorije s osobitom pozornošću na pravilnu izvedbu teretnog prostora.

2. ZAKONSKI OKVIRI

Za primjenu ove procedure koriste se slijedeći Zakoni i Pravilnici:

- Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik BiH», br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09 i 48/10) ;
- Pravilnik o certificiranju vozila i uvjetima koje organizacije za certificiranje vozila moraju ispuniti («Službeni glasnik BiH», br. 41/08);
- Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima («Službeni glasnik BiH», br. 23/07 i 54/07);

3. POTREBNA DOKUMENTACIJA

- dokaz o vlasništvu vozila (prometna dozvola, račun, itd.);
- dokaz o tehničkoj ispravnosti vozila;
- kopiju Potvrde o ispitivanju vozila, ako je vozilo već ranije pristupilo nekoj vrsti ispitivanja;
- osobni dokument podnosioca zahtjeva (osobna karta, putovnica ...);
- odvage vozila prema Proceduri za vaganje vozila (I-PR-026);
- izjavu izvođača radova da su preinake izvedene poštujući pravila struke i upute proizvođača vozila;
- tehničku dokumentaciju kojom se ukratko opisuju izvršene preinake;
- preslik prikladnih dijelova iz uputa nadograditeljima proizvođača vozila.

4. POTREBNA OPREMA I UVJETI ZA PREGLED VOZILA

Ispitno mjesto mora imati slijedeću opremu, prostor i literaturu, bez izuzetka:

- prostor za pregled vozila s kanalom za pregled donjeg postroja vozila minimalne dužine 8 metara;
- priručni mehaničarski alat;
- mjernu traku minimalne dužine 10 m;
- mjernu traku dužine 2 m;
- minimalno jedan ormar za smještaj radne i mjerne opreme;
- pomično mjerilo;
- pokretnu svjetiljku maksimalnog napona 24 V;
- džepnu svjetiljku;
- digitalni fotoaparati;

- literaturu sa podacima o tipovima, varijantama i verzijama vozila sa pripadajućim im tehničkim karakteristikama;
- informatičku i tehničku podršku za vođenje evidencije o pregledanim vozilima.

5. PROCEDURA

Prijem vozila i dokumentacije obavlja se na ispitnom mjestu prema OSNOVNOJ PROCEDURI ZA ISPITIVANJE I CERTIFICIRANJE VOZILA (I-PR-001).

Podnosilac zahtjeva za ispitivanjem dužan je vozilo dovesti tehnički ispravno i u čistom stanju.

Pregled se obavlja na za to predviđenoj tehnološkoj liniji ispitnog mjesta, a dio pregleda izuzetno se može obaviti izvan tehnološke linije.

Redoslijed operacija

Prvi korak bez obzira na vrstu preinake je utvrđivanje tehničkih podataka prema Proceduri za utvrđivanje tehničkih karakteristika vozila – podaci se upisuju na za to predviđeno mjesto na obrascu za ispitivanje vozila kategorije N1 prema navedenoj proceduri.

U slučaju da se osim prekategorizacije radi i o ugradnji dodatnih sjedala u vozilo, odgovarajuće se primjenjuju uvjeti kao i za ugradnju sjedala u vozilo kategorije N1, osim što vozila N kategorije ne moraju imati sigurnosne pojaseve.

Kako bi se vozilo M1 kategorije moglo prekategorizirati u vozilo N1 kategorije, potrebno je učiniti najmanje slijedeće preinake:

- ugraditi čvrstu stijenu između teretnog i putničkog prostora;
- ugraditi mehaničku zaštitu bočnih stakala u teretnom prostoru;
- uništiti prihvatna mjesta za sjedišta i pojaseve u teretnom prostoru;
- ugraditi najmanje četiri mjesta za prihvat traka za pričvršćenje tereta.

Osim utvrđivanja tehničkih podataka prema Proceduri za utvrđivanje tehničkih karakteristika vozila, potrebno je na obrazac upisati i homologacijske oznake sa naknadno ugrađenih stakala (ukoliko je bila potrebna njihova ugradnja zbog ugradnje dodatnih sjedala).

Osim navedenih preinaka, vozilo da bi se moglo svrstati u N kategoriju mora zadovoljiti slijedeće uvjete:

- najveći broj sjedala, uključujući vozačevo sjedalo, može biti 7, raspoređena u najviše 2 reda;
- masa vozila zajedno s putnicima i teretom ne smije biti veća od najveće dopuštene mase vozila, a ne smiju biti prekoračena niti dozvoljena opterećenja osovina;
- moraju postojati stražnja vrata za pristup teretnom prostoru;
- eventualno dodatno ugrađena sjedala moraju biti pričvršćeni na za to predviđena mjesta, ako ista postoje;
- eventualna dodatna sjedala ne moraju biti iz istog tipa vozila, ali ne smiju biti lošije kvalitete od sjedala koja već postoje u vozilu i moraju imati naslone za glavu;
- ukoliko vozilo ima dva reda sjedala, dovoljno je imati jedna bočna vrata, ali u tom slučaju sjedala u prvom redu moraju biti preklopna da omoguće lak ulazak/izlazak putnicima u drugom redu;

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU

PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA KATEGORIJE N1 NAPRAVLJENOG OD VOZILA KATEGORIJE M1

- sve staklene površine u teretnom prostoru, osim stakla na stražnjim vratima, moraju biti zaštićene mrežom ili punom stijenom prikladne čvrstoće;
- učvršćenje mreže ili stijene za zaštitu stakala za karoseriju vozila mora biti izvedeno na kvalitetan način, tako da se ne mogu skinuti bez oštećenja karoserije;
- pregrada između putničkog i teretnog prostora može biti izvedena kao puna, mrežasta ili kombinirana od pune stijene i mreže;
- pregrada između teretnog prostora mora biti kvalitetno učvršćena za karoseriju vozila da izdrži najmanje masu tereta koji se može voziti u teretnom prostoru, a čija masa odgovara dopuštenoj nosivosti vozila i da se ne može ukloniti bez oštećenja karoserije vozila;
- zračnost između pregrade i karoserije vozila može biti maksimalno 50 mm;
- maksimalni otvori mrežaste pregrade mogu biti 50 mm;
- prihvatna mjesta (sidrišta) za sigurnosne pojaseve i sjedala, ako se nalaze u teretnom prostoru, moraju biti uništena/otklonjena ili onesposobljena npr. zavarivanjem, ukoliko se ne mogu otkloniti na jednostavan način;
- mjesta za prihvat traka za pričvršćenje tereta mogu biti udaljena najviše 150 mm od bočnih strana teretnog prostora, te najviše 200mm od prednje ili stražnje strane teretnog prostora, dok njihova međusobna udaljenost ne smije biti veća od 1000 mm;
- svako mjesto za prihvat traka za pričvršćenje tereta mora biti takva da izdrži najmanje 25% mase tereta koji se može voziti u teretnom prostoru, a čija masa odgovara 25% dopuštene nosivosti vozila;
- bočna vrata moraju biti blokirana ukoliko je teretni prostor kraći od 1500 mm;
- u teretnom prostoru mora biti moguće sastaviti kontrolni kvadar s dimenzijama: duljina = 1200 mm, visina = 900 mm i širina = 500 mm;
- sva instalacija koja prolazi kroz teretni prostor mora biti mehanički zaštićena.

Vozilo također mora udovoljiti uvjetu da preostala korisna nosivost vozila za teret, kada se u vozilu nalazi vozač i svi putnici, ne smije biti manja od mase putnika i vozača. Taj uvjet dan je slijedećom formulom:

$$P - (M + 75 + N \times 68) > N \times 68$$

gdje je:

- P - najveća dopuštena masa vozila u kg;
- M - masa praznog vozila (bez vozača, s punim spremnikom goriva) u kg;
- N - broj sjedećih mjesta, ne računajući vozačko.

Iznimno od navedenih zahtjeva, ukoliko postoji tvornička velikoserijska homologirana izvedba vozila u kategoriji N, onda će se smatrati dovoljnim da se puntička (M kategorija) verzija istog vozila dovede u isto stanje kao i isto tvorničko vozilo kategorije N, iako ne udovoljava gore navedenim zahtjevima.

Uputno je na izvođač radova poštujući upute proizvođača vozila za ugradnju sjedala, pojaseva i stakala. U slučaju da nisu u potpunosti ispoštivane upute proizvođača, stručni djelatnici ovlaštene organizacije će procijeniti prihvatljivost preinaka, na osnovu tehničkih pravila struke.

Osim navedenog prilikom snimanja vozila potrebno je provjeriti njegovu tehničku ispravnost i sukladnost sa zahtjevima Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju

ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima («Službeni glasnik BiH», br. 23/07 i 54/07).

Obaviti fotografiranje svih pločica i naljepnica s podacima, elemenata koji su bili predmet ispitivanja (pregrada, zaštita stakala, sjedala, mjesta za učvršćenje traka...), eventualnih nedostataka i cijelog vozila za Potvrdu o ispitivanju.

6. ZAVRŠNA DOKUMENTACIJA

Kriteriji i uvjeti za udovoljavanje vozila su slijedeći:

- vozilo mora udovoljavati svim uvjetima Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima («Službeni glasnik BiH», br. 23/07 i 54/07).
- vozilo mora udovoljiti uputama proizvođača vozila, tehničkim pravilima struke i zahtjevima primjenjivih Procedura i Uputa za ispitivanje vozila

Ukoliko vozilo udovoljava gore navedenim kriterijima vlasniku vozila se izdaje Potvrda o ispitivanju vozila sukladno OSNOVNOJ PROCEDURI ZA ISPITIVANJE I CERTIFICIRANJE VOZILA (I-PR-001). Potvrda se izdaje bez vremenskog ograničenja i vrijedi do izmjene tehničkog stanja vozila.

Ukoliko vozilo nije udovoljilo potrebnim uvjetima ili ukoliko nije priložena sva potrebna dokumentacija, vlasniku/korisniku vozila se uručuje pisana obavijest s popisom nedostataka dokumentacije koju treba priložiti.

PRILOZI:

Prilog 1. – Obrazac za snimanje vozila N (I-OBR-006)